

N:o 19.

Ankom till Riksd. Kansli den 21 Februari 1880. kl. 6 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående beviljande af låneunderstöd för reglering af afbrända delar utaf Hudiksvalls stad; Gifven Stockholms Slott den 20 Februari 1880.

Inom en tidrymd af föga mer än ett år har staden Hudiksvall härjats af två större eldsvådor, hvarvid blifvit ödelagda, jemte rådhuset, sextiofem gårdar i stadens lifligaste, tätast och bättre bebyggda, ehuru tillika mest oregelbundna delar. Vid den första af dessa eldsvådor, som timade den 7 Augusti 1878, nedbrunno på vestra sidan om det genom staden mellan fjärdarne gående vattendraget trettiofem tätt bebyggda gårdar, hvarförutom å fjorton andra tomter befintliga magasin och mindre byggnader ödelades; och vid den senare eldsvådan den 16—17 Oktober nästlidna år blefvo på östra sidan om nämnda vattendrag trettio gårdar jemte rådhuset lågornas rof. Med anledning häraf hafva Stadsfullmäktige i Hudiksvall uti en genom Kongl. Maj:ts Befallningshafvande i Gefleborgs län den 7 sistlidne November insänd och af stadens Magistrats utlåtande åtföljd skrift, med bifogande af ett karteutdrag, utvisande omfånget af den utaf elden härjade trakten, och under förmälan det staden under nuvarande förhållanden icke skulle ensam mäktade bära de tunga följderna af dessa upprepade olyckor, i underdånighet anhållit, det Kongl. Maj:t måtte bereda staden understöd till lättande af en börda, för hvilken samhället eljest måste duka under. Stadsfullmäktige, hvilka redan efter 1878 års brand gjorde underdånig framställning om understöd för staden, hvilken framställning förlidna år meddelades Riksdagen, hafva nu, likasom då, vidare hufvudsakligen fästet uppmärksamheten derpå, att, då, på sätt gamla kartan öfver Hu-

diksvall visade, derstädes, såsom i de flesta andra städer, någon omfattande och för stadens framtida utveckling samt trygghet mot eldfara beräknad plan icke varit uppgjord än mindre tillämpad vid stadens ursprungliga bebyggande, det till följd häraf blefve förenadt med så mycket större besvär och kostnader att bringa stadens reglering i öfverensstämmelse med numera för städernas bebyggande gifna nådiga föreskrifter och den för Hudiksvalls stad af Kongl. Maj:t redan den 12 April 1878 fastställda plan. Under andra förhållanden, utan de nu inträffade olyckorna, hade samhället efter råd och lägenhet kunnat få genomföra det dryga regleringsarbetet, fördeladt på en längre tidrymd, då detsamma nu måste på en gång verkställas, hvarigenom också de nu lefvande samhällsmedlemmarne drabbades af uppoffringar, af hvilka först efterkommande kunde njuta fullt gagu. Enligt en i ansökningen omförmäld, sedermera aflennad, af extra Stadsingenjören A. Sigell uppgjord samt af komiterade bland Stadsfullmäktige granskad och godkänd »approximativ beräkning» antagas kostnaderna för regleringsarbeten inom de af eldsvådorna härjade delarne af staden komma att uppgå till ett sammanlagdt belopp af 369,419 kronor 25 öre, hvaraf

för inlösen från enskilda, till nya gator och allmänna platser, af obebyggda tomter en areal af 179,621 kvadratfot, à 25 öre för kvadratfoten	Kr. 44,905: 25
af bebyggda tomter	» 160,741: —
= 205,646: 25	
» planering och makadamisering af gator och allmänna platser med en sammanräknad areal af 490,000 kvadratfot à 7 öre.....	» 34,300: —
» nedschaktning af rådhusstorget, 35 kubikstänger à 40 kronor	» 1,400: —
» grusning och stensättning af detsamma, 383 kvadratstänger à 8 kronor	» 3,064: —
» vattenaflopp	» 9,000: —
» utfyllning af planen emellan stadshuset och magasinerna vid sundet, 200 kubikstänger à 40 kronor	» 8,000: —
» en stenmur med trappa vid stadshusets vestra gafvel	» 3,000: —
» två nya broar öfver kanalen i stället för de nuvarande, som i följd af gatuliniernas förändrade riktning blifva obrukbara och ej heller kunna flyttas	» 5,000: —
» nytt rådhus	» 100,000: —

På grund häraf och *då* härtill komme ej mindre den till omkring 11,000 kronor beräknade kostnaden för anordnandet af en till följd af nya regleringsplanen nödvändig blifven ny infartsväg till staden söder ifrån, än äfven utgifter för den pågående utvidgningen af hamnen och anläggning af en väl behöflig ny begravningsplats, hvilka arbeten enligt gjorda förslagsberäkningar icke komme att understiga 50,000 kronor; *då* det för staden, så vida den fortfarande ville såsom affärsort existera, vore oundgängligen nödigt att uppbjuda sin yttersta kraft för att komma i förbindelse med den fjerran från staden framdragna norra stambanan; och *då* de kommunala skatterna och afgifterna inom staden redan icke kunde sättas lägre än öfverhufvud 5 procent af inkomsten, anhålla Stadsfullmäktige om nådig proposition till Riksdagen, att understöd af allmänna medel måtte staden lemnas, om möjligt till ett belopp af trehundra tusen kronor, deraf högst två tredjedelar med återbetalningsskyldighet på billigaste villkor.

Magistraten har, i betraktande af den stora svårigheten för det hårdt beskattade samhället att under nuvarande, i flera hänseenden bekymmersamma förhållanden kunna anskaffa de medel, som för de af de timade brandskadorna föranledda oundgängligaste reglegeringsarbetena erfordrades, förordat bifall till hvad Stadsfullmäktige begärt, och insändt två handlingar från stadens uppborrdskontor, utvisande:

att vid 1878 års slut stadens tillgångar i fastigheter, fordringar m. m. utgjorde 790,648 kronor 38 öre och stadens skulder 564,287 kronor 23 öre, samt

att de för samma år i staden utdebiterade kommunalutskylder blifvit påförda med 3 kronor 35 öre för man och 2 kronor 60 öre för qvinna, som erlägga mantalspenningar, samt med 3 kronor 80 öre för hvarje krona bevillning efter 2:dra artikeln i bevillningsstadgan, hvilka utskylders sammanlagda belopp för året utgjorde 59,285 kronor 37 öre; hvartill dessutom kom uttaxering till presterskapets aflöning.

För sin del har Kongl. Maj:ts Befallningshafvande anført, att, då, såsom karteutdraget visade, det vore den mest centralt belägna delen af staden, som skulle blifva föremål för reglering, kunde med genomförande af denna ej anstå i afvaktan derpå att framtiden skulle åt samhället gifva förmåga att åstadkomma regleringen med egna krafter; och då man af de i sammanhang med ansökningen lemnade uppgifter kunde hemta grundad anledning till farhåga att samhället icke mäktade utan bistånd bära följderna af de upprepade eldsolyckor, som på sista tiden hemsökt detsamma, Kongl. Maj:ts Befallningshafvande funne sig manad i underdånighet hemställa, att hos Riksdagen måtte göras framställning

om beviljande åt Hudiksvalls stad af det statsbidrag i form af lån och anslag, som, med afseende å hvad under liknande förhållanden kommit andra stadskommuner till del, äfvensom, med hänsyn till omfattningen af de eldsvådor, hvilka inom kort tid drabbat ifrågavarande samhälle, Kongl. Maj:t kunde i nåder finna godt att af Riksdagen påkalla.

Öfverintendents-embetet, som granskat det handlingarne bifogade förslaget, har förmått sig finna det uppgifna priset af 25 öre per kvadratfot för jord till nya gator och allmänna platser, jemfördt med enahanda kostnader på andra orter, vara lågt beräknadt, särdeles då i betraktande toges de afbrunna stadsdelarnes centrala läge; och icke heller haft något att erinra mot öfriga i förslaget upptagna poster, hvilka kunnat af embetet bedömas.

Hvad sålunda förekommit har Kongl. Maj:t tagit i nådigt öfvervägande; och med hänsyn till såväl de betydliga förluster, som drabbat Hudiksvalls stad genom de så tätt efter hvarandra timade eldsolyckorna, som ock de dryga kostnader staden får vidkännas genom att nu på en gång efter fastställda planen verkställa ordnandet och regleringen af de afbrända stadsdelarne, samt på grund af hvad vederbörande i öfrigt anfört, vill Kongl. Maj:t, som finner sig icke kunna ifrågasätta anvisandet af något anslag utan återbetalningsskyldighet, i nåder föreslå Riksdagen att i så måtto lemna bifall till den gjorda framställningen, att åt Hudiksvalls stad, såsom understöd dels för inlösen af den jord med derå varande byggnader, som enligt fastställda planen erfordras till utläggande af gator, torg och andra allmänna platser inom den afbrända trakten, dels för bestridande af de med regleringen deraf förenade kostnader i öfrigt, må beviljas ett lån till belopp af tvåhundra tusen kronor, att lyftas med hälften under år 1881 och med andra hälften under år 1882, för tillgodonjutande af hvilket lån torde, i hufvudsaklig öfverensstämmelse med hvad vid liknande fall förut egt rum, böra stadgas följande:

1:o) att Stadsfullmäktige, i stadens namn och på dess vägnar, för lånesumman afgifva sin till Riksgäldskontoret eller ordres ställda skuldförbindelse, innefattande de af Riksdagen för lånets användande och återbetalning stadgade vilkor;

2:o) att hvad af lånet icke blifvit hos Riksgäldskontoret uttaget före slutet af år 1882 icke får derefter utbetäckas;

3:o) att det i Riksgäldskontoret lyftade lånebeloppet får utan ränta och kapitalafbetalning innehafvas till 1885 års slut, hvarefter och intill dess lånet blifvit till fullo godtgjort, sex procent å dess ursprungliga belopp bör till Riksgäldskontoret årligen inbetalas, deraf räntan efter

fem för hundra å det oguldna kapitalet först beräknas och afgår, samt öfverskottet utgör kapitalafbetalning; samt

4:o) att inbetalning af den uti nästföregående punkt ömförmälda annuitet bör vid hvarje års slut verkställas vid påföljd för underlåtenhet deraf, att å annuiteten beräknas sex procent ränta från förfallodagen.

De till detta ärende hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande Utskott tillhandahållas.

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

C. J. Thyselius.

Utdrag af Protokollet öfver Civilärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 20 Februari 1880.

Närvarande:

Hans Excellens, Herr Statsministern Friherre DE GEER,
 Hans Excellens, Herr Ministern för utrikes ärendena BJÖRNSTJERNA,
 Statsråden: ALMQVIST,
 Herr THYSELIUS,
 LOVÉN,
 Friherre VON OTTER,
 FORSELL,
 ROSENSVÄRD,
 VON STEYERN,
 MALMSTRÖM.

 Slutligen uppläste Departementschefen till justering de i öfverensstämmelse med Kongl. Maj:ts på Statsrådets tillstyrkande fattade beslut, uppsatta förslag till nådiga propositioner till Riksdagen:

1:o) angående beviljande af låneunderstöd för reglering af afbrända delar af Hudiksvalls stad;

2:o) -----

3:o) -----

Uppå Statsrådets underdåniga tillstyrkande täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder gilla berörda förslag, sådana de finnas detta protokoll bilagda, samt befalde att, i öfverensstämmelse dermed, nådiga propositioner skulle till Riksdagen afgå.

Ex protocollo

Paul Strandberg.